3. *Хомяков В.І., Коробченко Н.М.* Еколого-економічні аспекти доцільності переробки твердих муніципальних відходів. Досвід США // Матеріали Х міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика сучасної економіки». ЧДТУ, 2009.

4. *Brett H.* Robinson, E-waste: An assessment of global production and environmental impacts // Science of the Total Environment 408 (2009), 183–191.

Хомяков В.І.,
д-р техн. наук, професор,
Кошеленко С.В.,
канд. екон. наук, доц., Черкаський державний технологічний університет, Україна

Khomyakov V.I.,
Dr. Sci. Tech., professor,
Koshelenko S.V., Cand.Econ.Sci.,
Cherkasy state technological university, Ukraine

ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ГОСПОДАРЮЮЧИХ ОДИНИЦЬ ТА СЕКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ І ПРОМИСЛОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Встановлено основні залежності між продуктивністю праці та розмірами підприємства.

THE DYNAMIC ANALYSIS OF MANAGING UNITS AND SECTORS OF ECONOMIC AND INDUSTRIAL ACTIVITY

The main dependences between labor productivity and the sizes of the enterprise and company are defined in this work.

У вітчизняній економіці класифікація підприємств за критерієм масштабу діяльності або розміром тільки формується відповідно до європейських стандартів. До 2009 року в Україні всі підприємства поділяли на малі (з чисельністю осіб до 50 чоловік) і великі (з чисельністю осіб більше 50 чоловік) [1]. Лише з 2009 року змінені критерії віднесення підприємств за розміром, при цьому виділяють малі, середні і великі [3].

В економіці господарюючими одиницями визначено «фірми», «підприємства», «компанії», при цьому їхні параметри різні. За американськими статистичними матеріалами кількість підприємств і кількість фірм співпадає до кількості зайнятих 10 осіб, у компанії, у якій чисельність зайнятих до 50 осіб налічується 1—3 підприємства, а з чисельністю понад 10000 осіб налічується в сердньому більше 500 підприємств, при цьому в будівництві їх кількість найменша — 73 підприємства, а найбільша в сфері роздрібної торгівлі та зв’язку — 1053 і 1375 підприємства відповідно.

Враховуючи рівень статистичного забезпечення державного управління, а також менеджменту підприємств у роботі використані прямі і непрямі методи динамічного аналізу.

Відповідно до прямого методу аналізу коефіцієнт перевищення продуктивності праці одного зайнятого на великих підприємствах, порівняно з малими такий:

$$К_{пр} = \frac{ДВ_{вел} / N_{вел}}{ДВ_{мал} / N_{мал}},$$

де $ДВ_{вел/мал}$ — додана вартість на великих, малих підприємствах відповідно;

$N_{вел/мал}$ — кількість зайнятих на великих, малих підприємствах відповідно.

Відповідно до непрямого методу аналізу коефіцієнт перевищення продуктивності праці одного зайнятого на великих підприємствах, порівняно з малими такий: $К_{пр} = \frac{(1-a)\cdot b}{(1-b)\cdot a}$, де a — частка малих підприємств у виробництві продукції, b — частка малих підприємств у кількості зайнятих. Результати розрахунків зведено в табл. 1.

Таблиця 1

ПЕРЕВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ОДНОГО ЗАЙНЯТОГО НА ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ У ПОРІВНЯННІ З МАЛИМИ

	Україна									США
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Вся економіка	2,02	2,70	3,25	3,74	4,52	4,19	1,33	1,41	1,65	1,28
Промисловість	3,06	3,48	3,75	4,27	4,62	4,46	2,21	2,28	2,54	1,55

Результати розрахунків доводять, що сьогодні по продуктивності праці найбільші підприємства втратили свої колишні переваги. Раніше вважали, що чим більше підприємство за розмірами, тим ефективніше воно працює. Але сьогодні такого ефекту від великих підприємств українська економіка не отримує.

Доведено, що в економіці України почав формуватися малий бізнес завдяки сферам оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автомобілів, операціям з нерухомим майном, орендою, інжинірингом тощо. В промисловості ще не сформувався стабільний ринок малого підприємництва.

Доведено, що приріст загального обсягу виробництва відбувається не за рахунок збільшення кількості підприємств і їх розміру, а лише за рахунок зміни продуктивності праці.

Встановлено основні залежності перевищення продуктивності праці одного зайнятого на великих підприємствах, порівняно з малими для різних видів економічної і промислової діяльності.

Література

1. Господарський кодекс України. від 16.01.2003 № 436-VI [Електроний ресурс]. — Режим доступу до стор.: http//www. zakon.rada.gov.ua.
2. Державний комітет статистики [Електроний ресурс]. — Режим доступу до стор.: http//www. ukrstat.gov.ua.
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання підприємницької діяльності» від 18.09.2008 р. № 523-VI.

Хомяков В.І., д-р техн. наук, проф., Черкаський державний технологічний університет
Федоренко О.В.

МАШИНОБУДІВНИЙ КЛАСТЕР ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В роботі запропоновано створення регіонального кластеру машинобудівних підприємств. Формування машинобудівного кластеру призведе до підвищення конкурентоспроможності економіки Черкаської області.

Khomyakov V.I., Dr. Sci.Tech., professor, Cherkasy State Technological University
Fedorenko O.V.

THE MACHINE-BUILDING CLUSTER AS PRECONDITION OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF CHERKASY REGION

The paper presents the creation of the regional cluster of maching-building companies. The machine-building cluster formation will increase the competitiveness the economy of the Cherkasy region.

Виробничі потужності підприємств машинобудування Черкаської області на сьогодні залишаються недозавантаженими на 30—40 %, що свідчить про наявність потенціалу розвитку на ос-